

Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2031

Sisukord

Arengukavast	3
Põhja-Pärnumaa valla arengusuunad	5
Põhja-Pärnumaa valla rahvastik	8
Tugevused, nõrkused, ohud ja võimalused	9
Ettevõtlus ja tööhõive	12
Haridus ja noorsootöö	14
Kultuur, sport ja vabaaja veetmise võimalused	16
Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	19
Põhja-Pärnumaa keskkond ja maavarad	21
Panus Pärnumaa kliimakava 2030 eesmärkide täitmisel	24
Tegevuskava	26
Põhja-Pärnumaa valla investeeringud 2027-2030	35

Arengukavast

Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2031 on valla pikaajaline strateegiline dokument, milles lepitakse kokku valla soovitud tulevikupilt, peamised arengusuunad ja eesmärgid ning nende saavutamiseks vajalikud tegevused. Arengukava hõlmab kogu valla territooriumi ja kõiki omavalitsuse tegevusvaldkondi ning aitab eri valdkondade arengut ühtselt suunata.

Arengukava koostamise kohustus tuleneb kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) §-st 37. KOKS § 37¹ lõike 2 kohaselt on arengukava ja eelarvestrateegia aluseks valla eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel. Arengukava on koostatud ja menetletud vallavolikogu kehtestatud korra järgi.

Arengukava arvestab valmimisel olevat Põhja-Pärnumaa valla üldplaneeringut ning lähtub riigi pikaajalisest arengustrateegiast „Eesti 2035“, maakonna arengustrateegiast „Pärnumaa 2035+“ ja „Pärnumaa kliimakavast 2030“. Valdkondade arengut suunavad täpsemalt valdkondlikud arengudokumendid, mis on arengukavaga kooskõlas.

Arengukava elluviimist toetab valla eelarvestrateegia, milles kavandatakse tegevuste rahastamine vähemalt neljaks eelseisvaks eelarveaastaks. Arengukava osa on ka tegevuskava.

Valla arengukava vaadatakse üle igal aastal. Ülevaatamise käigus hinnatakse eesmärkide täitmist, ajakohastatakse tegevuskava ja investeeringute kava ning viiakse eelarvestrateegia arengukavaga kooskõlla. Arengukava eelnõu ja selle muudatused avalikustatakse enne vastuvõtmist ning vastuvõetud arengukava avaldatakse valla veebilehel.

Käesolev arengukava tugineb pärast 2017. aasta haldusreformi koostatud ja 2018. aastal vastu võetud Põhja-Pärnumaa valla arengukavale, mida on igal aastal uuendatud (viimati 17. septembril 2025).

2026. aastal toimusid arengukava arutelud nii eri valdkondade esindajatega kui ka volikogu komisjonides, kus tõstatati ka arengukava formaadi küsimus. Seni oli valla arengukava ülesehitus püsinud muutumatuna ning ka mitmed hetkeolukorda kirjeldavad peatükid tuginesid 2018. aasta seisule. Kokkuvõttes sündis otsus sel aastal värskendada ka arengukava ülesehitust.

Võrreldes eelmise aasta arengukavaga on peamised muudatused järgmised:

- **Ajakohastatud lähteandmed.** Hetkeolukorra kirjeldust, tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude analüüsi ning valdkondade ülevaateid on värskendatud põhjalikumalt kui varasematel aastatel. Kohati on ümber hinnatud ka see, milliseid andmeid esitada.
- Esmakordselt on arengukavas kirjeldatud **soovitud tulemused arengukava perioodi lõpuks**. Seejuures töötab vallavalitsus 2027. aasta esimesel poolel välja ka täpsed mõõdikud ja metoodika eesmärkide poole liikumise hindamiseks.
- **Selgem strateegiline raamistik.** Arengusuunad ja nende sõnastus on kogu dokumendis ühtlustatud.
- **Ühtsele struktuurile viidud valdkondlikud peatükid.** Valdkondade jaotus on sama mis varem (eraldi käsitletakse ettevõtlust ja tööhõivet, haridust ja noorsootööd, kultuuri, sporti ja vaba aja veetmise võimalusi, sotsiaalhoolekannet ja tervishoidu, füüsilist keskkonda ning valla panust Pärnumaa kliimakava 2030 eesmärkide täitmisel), kuid hetkeolukorra kirjeldusi on kõikjal lühendatud ning peamised arengusuunad ja tegevused on selgemalt välja toodud.
- Arengukava kompaktsemaks muutmiseks on **loobutud lisadest**: haridus- ja noortevaldkonna analüüsist ning leibkonnaprofiilidest.

Kokkuvõttes sisaldab Põhja-Pärnumaa valla arengukava kõiki KOKS § 37 lõikes 2 nõutud osi:

- Majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonna ning rahvastiku tervise arengusuundi ja vajadusi.
- Hetkeolukorra analüüsi ehk probleemide ja võimaluste kirjeldust erinevates tegevusvaldkondades.
- Strateegilisi eesmärke koos soovitud mõjuga arengukava perioodi lõpuks.
- Vajalikke tegevusi eesmärkide saavutamiseks, sh investeringuid.

Varasemas arengukavas on käsitletud taristu ja elukeskkonnaga seotud valdkondi (teed, ühisveevärk ja -kanalisatsioon, ühistransport, jäätmemajandus, tänavavalgustus, elamufond ja asulate avalik ruum) pigem pealiskaudselt. Samas on need valdkonnad olnud alati olulisel kohal arengukava tegevuskavas. Sellisel kujul on valdkond kajastatud ka käesolevas dokumendis. Nende valdkondade põhjalikum läbitöötamine 2027. aastal on üks peamisi vallavalitsuse tegevusi arengu edasisel kavandamisel.

Põhja-Pärnumaa valla arengusuunad

Visioon

Oleme arenev, turvaline, ettevõtlust ja ettevõtlikkust ning inimest väärtustav ja toetav vald.

Arengu põhimõtted

Põhja-Pärnumaa vald lähtub oma avalike teenuste korraldamisel ja arendamisel, et need oleksid võrdselt kättesaadavad meie kolmes tõmbekeskuses Vändras, Tootsis ja Pärnu-Jaagupis.

Enamik valla suuremaid külasid asub tõmbekeskusest kuni 7 km kaugusel, seega on teenuste kättesaadavuse jaoks oluline kohalike teede korrashoid ning toimiv ühistransport, mida arendame koos Pärnumaa Ühistranspordikeskusega.

Valla arengut mõjutab juba mitu aastat Sopi-Tootsi roheenergiapark, mille kõrvale kavandatud tööstusala osas on käivitunud tõsisemad ettevalmistused. Lähiaastatel valmib Via Baltica ning vahetult pärast käesoleva arengukava perioodi ka Rail Baltic. Samuti on planeerimisfaasis mitu uut taastuenergia ala, kuhu luuakse juba algfaasis eeldused uue tööstuse rajamiseks.

Kokkuvõttes loovad taastuenergia areng ja uued ühendused pinnase ettevõtluse kasvuks, mis omakorda loob eelduse uute töökohtade tekkeks, tõstes piirkonna atraktiivsust nii tänaste kui tulevaste elanike silmis.

See kõik võtab paraku aega ning tähendab ka omajagu pikki ja häirivaid ehitusperioode. Teisalt on see parim võimalik stsenaarium meie suurimale väljakutsele, milleks on rahvastiku kahanemisele ja vananemisele ning seeläbi avalike teenuste jaoks vajalike tulude vähenemisele.

Põhja-Pärnumaa vald on valmis tervitama iga uut elanikku ning käivitab vajadusel ka toetavad tegevused uute elamispindade rajamiseks meie tõmbekeskustesse. Selle kõige juures on meie igapäevases fookuses omavalitsuse põhivaldkonnad: haridus ja sotsiaalkaitse. Valla eesmärk on viia arengukava perioodil ellu meie kahe suurima kooli vajalikud juurdeehitused.

Lisaks looduskeskkonnale pöörame tähelepanu ka avalikule ruumile meie asulates. Soovime, et tegemist oleks turvaliste ja meeldivate elukeskkondadega kõigile, alates lastega peredest eakateni.

Põhja-Pärnumaa valla neli peamist arengusuunda

Põhja-Pärnumaa valla arengukava ja eelarvestrateegia keskenduvad neljale arengusuunale, mille kaudu kujundame jätkusuutlikku, hoolivat ja ettevõtlikku kogukonda. Iga arengusuuna juures on seatud konkreetsed eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatud tegevused, mis on detailsemalt kirjeldatud arengukava tegevuskavas.

1. Paranev elukeskkond

Põhja-Pärnumaa valla eesmärk on kujundada korrastatud, turvaline ja keskkonnasäästlik elukeskkond, mis toetab kogukondade elujõulisust ja elanike heaolu ning mõjub uutele elanikele kutsuvalt.

Olulisemad tegevused:

- Teedevõrgu korrastamine ja heas seisukorras hoidmine;
- Kvaliteetse joogivee ja toimiva kanalisatsioonisüsteemi tagamine;
- Valla kinnisvara korrastamine;
- Ühistranspordivõrgu arendamine;
- Avaliku ruumi arendamine valla tõmbekeskustes;
- Turismiobjektide korrastamine ja tähistamine;
- Korras, puhta ja meeldiva elukeskkonna loomine;
- Jäätmekäitluse süsteemi tõhustamine ja keskkonnaohutuse tagamine.

Soovitud mõju 2030:

- Tõmbekeskused on külades elavatele inimestele hästi kättesaadavad;
- Teede, joogivee ja kanalisatsiooni seisukord on paranenud;
- Avalike hoonete energiakulu on vähenenud.

2. Ettevõtlust ja ettevõtlikkust soodustav keskkond

Eesmärk on kujundada ettevõtjasõbralik ja atraktiivne majanduskeskkond, mis toetab töökohtade loomist ja kohaliku majanduse elavnemist.

Olulisemad tegevused:

- Ettevõtlusalade ja nendega seotud taristu arendamine;
- Projektipõhiste lisarahastusvõimaluste aktiivne kasutamine;
- Ettevõtlikkuse edendamine, valla maine kujundamine ning koostöövõrgustike loomine.

Soovitud mõju 2030:

- Ettevõtlusalad on käivitunud ja toonud valda uusi ettevõtteid;
- Töökohtade arv vallas on kasvanud;
- Ettevõtjad hindavad koostööd vallaga heaks.

3. Kvaliteetne haridus ja mitmekesine vaba aeg

Eesmärk on toetada iga Põhja-Pärnumaa lapse ning noore mitmekülgset arengut just talle sobival moel ning hoida elujõulist ja mitmekesist kultuuri- ja vabaajakeskkonda.

Olulisemad tegevused:

- Lastest ja õpilastest lähtuv õpikäsitus;
- Innustunud ja pädevate inimeste hoidmine haridus-, noorsootöö- ja kultuurivaldkonnas;
- Tänapäevastele ootustele vastava keskkonnaga tasakaalus haridus- ja kultuuriasutuste võrgu kujundamine;
- Eakohaste huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine lastest eakateni.

Soovitud mõju 2030:

- Õpitulemused ja koolide tulemusnäitajad ületavad Eesti keskmist taset;
- Lastele ja noortele on tagatud igakülgne tugi;
- Haridus- ja kultuuriasutuste keskkond on kaasaegne ja võrk vastab valla elanikkonna suurusele ja on omavalitsusele rahaliselt jõukohane;
- Kindlustatud on kõikide valdkondade töötajate olemasolu ja järelkasv;
- Noortel ja täiskasvanutel on kodu lähedal mitmekesised huvitegevuse ja vaba aja veetmise võimalused.

4. Kvaliteetne ja optimaalne sotsiaalteenuste võrgustik

Eesmärk on tagada iga vallaelaniku heaolu ning toetada tema iseseisvat toimetulekut turvalises keskkonnas.

Olulisemad tegevused:

- Füüsilise, vaimse ja psühhosotsiaalse heaolu toetamine;
- Sotsiaalvaldkonnas töötavate spetsialistide väärtustamine;
- Eakate ja erivajadustega inimeste teenuste ning optimaalse hoolekandetasutuste võrgu säilitamine ja arendamine;
- Lastega perede toetamine ning vajaduspõhiste teenuste pakkumine;
- Esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse säilitamine ja parendamine.

Soovitud mõju 2030:

- Abivajajad saavad vajaliku teenuse võimalikult kodu lähedal;
- Eakad elavad kauem iseseisvalt kodus;
- Perearstiabi on vallas tagatud.

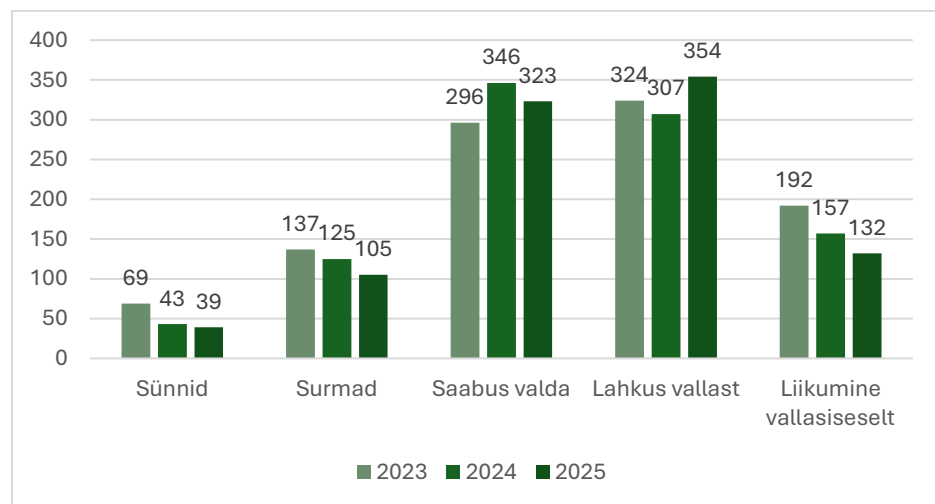
Põhja-Pärnumaa valla rahvastik

Põhja-Pärnumaa rahvastik väheneb. Kui 2020. aasta alguses elas vallas 8 230 inimest, siis 2026. aasta alguses oli elanikke 7 742 ehk kuue aasta jooksul on meie rahvastik vähenenud 6%. Vähenemine oli kiirem kümnendi alguses ning pidurdus selle keskpaigas. Viimasel aastal on kahanemine paraku taas hoogustunud ja siin mängib senisest suuremat rolli Eestit tervikuna tabanud järsk sündimuse langus. Valda elama asuvate ja siit lahkuvate inimeste arvud püsivad viimaste aastate lõikes võrreldavas suurusjärgus, jäädes 4% lähedale elanike koguarvust.

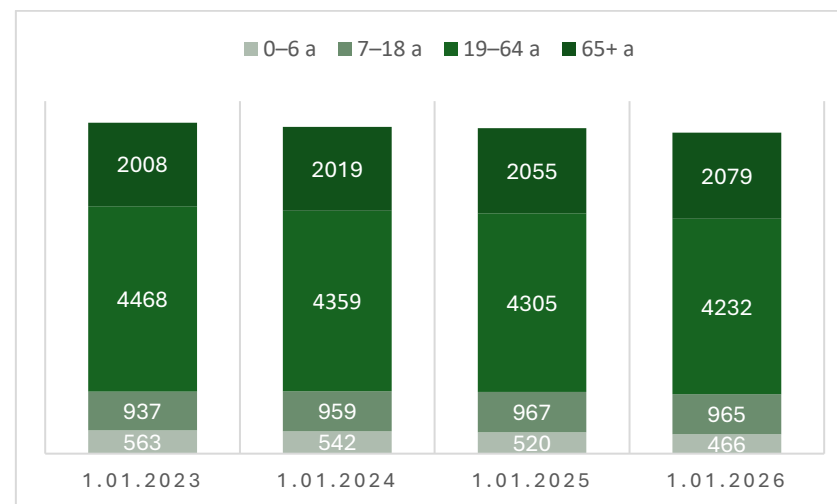
Põhja-Pärnumaa valla haldusterritoorium on 1010,1 km², mis teeb meie asustustiheduseks 7,7 inimest ruutkilomeetri kohta. Samas elab ligi pool elanikkonnast kolmes suuremas tõmbekeskuses. Aastate lõikes on vallasisene ränne langustrendis.

Töoealine elanikkond väheneb rahvastiku koguarvuga võrreldes pisut kiiremini. Kui 2023. aasta alguses moodustasid 19–64-aastased inimesed elanikkonnast 56%, siis 2026. aasta alguseks oli see kahanenud 54,7% peale. See on umbes 1,5 protsendipunkti vähem kui Pärnumaa tervikuna ja 4,5 protsendipunkti vähem kui Eestis tervikuna.

Kuni 19-aastaste elanike osakaal on vähenenud nelja aastaga 18,8% pealt 18,5% juurde (Pärnumaa keskmine on 20,1% ja Eestis tervikuna 19,8%). Üle 65-aastaste osakaal on kasvanud vallas 25,2% pealt 26,9% juurde (Pärnumaa keskmine 23,6% ja Eestis tervikuna 21,2%).

Joonis 1. Valla loomulik iive ja rändesaldo 2023–2025

Joonis 2. Rahvastik vanuserühmiti 1. jaanuari seisuga

Tugevused, nõrkused, ohud ja võimalused

Valdkond	Tugevused	Nõrkused	Võimalused	Ohud
Üldine	• hea geograafiline asukoht • tugevad tõmbekeskused • pikaajalised traditsioonid • madal laenukoormus	• rahvaarvu vähenemine • elanikkonna vananemine • valla allasutuste rohkus, killustunud teenused ja suur ülalpidamiskulu • valla eri piirkondade arengu ebaühtlus • piiratud investeerimisvõime ja sõltuvus välisrahast • madal palgatase, spetsialistide vähesus	• piirkondlike koostöövõrgustike arendamine • välisrahastuse (EL, riik) aktiivne kaasamine • kaugtöö areng ja maaelu populaarsus uute elanike leidmiseks • e-teenuste arendamine ja elanike digipädevuste tõstmine	• tööealise elanikkonna kahanemine ja valla tulubaasi vähenemine • vallasisene ääremaastumine • avalike teenuste kaugenemine • riigi maksu- ja regionaalpoliitika muutused • piirkondade vastandumine, aeglaselt kujunev ühtsustunne • energiahindade kasv • kriisivalmiduse ja päästevõimekuse nõrgenemine hajaasustuses
Elukeskkond	• tõmbekeskuste taristu hea seisukord • hea elukeskkond kodu rajamiseks • mitmed tuntud turismiobjektid • ilus ja mitmekülgne loodus	• vee- ja kanalisatsioonivõrgu vananemine • puudulik ühistransport keskuste vahel ning külade ja keskuste vahel • suur kruusateede osakaal, nende halb seisukord • munitsipaal- ja sotsiaal-elupindade halb seisukord • ebaühtlane interneti- ja mobiilside hajaasustuses • investorite vähene huvi uute elamute rajamiseks	• suur territoorium, palju maad (enamik eraomandis) • taastuvenergia arendused (tuul, päike, biogaas) koos taluvustasudega • maavarad (dolomiit, turvas) • tänavavalgustuse uuendamine turvalisuse ja energiasäästu nimel • üürimajade rajamine tõmbekeskustesse koostöös erasektoriga	• hajaasustuse tõttu kallinev taristu ja teenuste ülalpidamine • rahapuuduse tõttu kasvav teede ja muu taristu renoveerimisvajadus • äärmuslikud ilmastikunähtused ja üleujutused • kaevanduste, tuuleparkide ja Rail Balticu negatiivne mõju keskkonnale
Majandus ja ettevõtlus	• mitmekesine ettevõtluskeskkond • pikaajaliselt tegutsenud kohalikud ettevõtjad	• kvalifitseeritud tööjõu vähesus • inimeste passiivsus ettevõtlusega alustamisel	• vabad ettevõtlusalad ja tootmishooned • Sopi-Tootsi roheenergia-park ja uued ettevõtlusalad taastuvenergia parkidega	• ettevõtete sulgemine ja teenuste vähenemine • tööjõu, sh oskustöötajate väljaränne

	• hea maanteeühendus (Via Baltica, Pärnu–Rakvere maantee)	• vähe suuri erasektori tööandjaid • vähene võimekus investeringute meelitamisel	• Rail Balticu ja Via Baltica valmimine • turismi arendamine • ettevõtete koostöö ja kohaliku toodangu tutvustamine	• konkurents naaberomavalitsustega
Haridus, kultuur ja sport	• mitmekülgne huviharidus • aktiivne osalemine • kodulähedane koolivõrk • lasteaiakohtade piisavus • kaasaegsed spordirajatised • traditsioonilised spordi- ja kultuuriüritused • toimivad kultuuriasutused • aktiivne kogukondlik liikumine ja mittetulundussektor	• laste arvu vähenemine • spetsialistide, sh eripedagoogide puudus • haridus- ja kultuuriasutuste suur arv, teenuste killustatud • puuduvad külavanemad	• spordirajatiste arendamine • asutuste tihedam koostöö ja ühisüritused • kultuuri-, haridus- ja spordiasutuste kaasajastamine • spetsialistide jagamine asutuste vahel • külaliikumise ja seltsitegevuse toetamine	• koolide ja lasteaedade täituvuse langus • väiksemate asutuste eestvedajate väsimine • noorte lahkumine vallast pärast põhikooli ja gümnaasiumi • kvalifitseeritud õpetajaskonna vananemine ja vähenemine
Sotsiaal ja heaolu	• esmatasandi tervishoiuteenuste olemasolu • kättesaadavad ja kvaliteetsed sotsiaalteenused • valla omanduses olevad sotsiaalasutused • hoolekandeteenuse pakkumine teistele omavalitsustele	• sotsiaalteenuste ebaühtlane kättesaadavus piirkonniti • perearstide nappus • madalad sissetulekud ja sellest tulenev väiksem valikuvabadus	• vabade munitsipaalpindade aktiivsem kasutamine • sotsiaaltöö ühtlustamine • hoolekandeteenuste arendamine ja müük teistele omavalitsustele	• rahvastiku vananemise tõttu kasvav hooldusvajadus ja teenuste kulu • odavate elamispindade tõttu kasvav abivajajate osakaal

Peamised järeldused Põhja-Pärnumaa valla tuleviku kohta

Hetkeolukorra analüüsist tulenevad järgmised valdkonnaülesed järeldused, millest lähtuvad arengukava eesmärgid ja tegevused.

- **Rahvaarv kahaneb ja rahvastik vananeb kiiremini kui Pärnumaal ja Eestis.** 1. jaanuaril 2026 elas vallas 7742 inimest, mis on 5,9% vähem kui 2020. aastal (Pärnumaal –0,6%). Eakaid (65+) on 26,9% elanikest (Eestis 21,2%) ja alla 7-aastasi on 17% vähem kui 2023. aastal. Surmasid on viimastel aastatel 2–3 korda rohkem kui sünde ja seega saab elanike arvu hoida eelkõige sisserrände abil, mis muudab oluliseks elamispindade küsimuse.
- **Tööelist elanikkonda jääb vähemaks.** 19–64-aastaste arv vähenes aastatel 2023–2026 5,3% ja nende osakaal on 54,7% (Eestis 59,0%). See piirab nii ettevõtete kasvu kui ka valla tulubaasi ning teeb noorte perede ja spetsialistide valda toomise valla üheks peamiseks ülesandeks.
- **Ettevõtlusel on kasvuvõimalus, mida piiravad tööjõud ja elamispind.** Vallas on 1217 registreeritud ettevõtet ja töötuse määr on 5% (Eesti keskmine 7,6%). Sopi-Tootsi roheenergiapark, Rail Baltic, Via Baltica ja uued tööstusalade detailplaneeringud loovad uusi töökohti, kuid nende täitmiseks on vaja elanikke ja elamispindu.
- **Teenuste kättesaadavus sõltub ühendustest.** Valla asustustihedus on 7,7 inimest km² kohta ja vallas on 86 küla. Kui teenused koonduvad Vändrasse, Pärnu-Jaagupisse ja Tootsi, peavad teed, ühistransport ja side tagama, et keskused on külades elavatele inimestele kättesaadavad.
- **Valla asutuste võrk ja kasutuses olev kinnisvara vajab ülevaatamist.** Laste arv väheneb, koolide ja lasteaedade täituvus langeb ning hallatavate asutuste koguarv on ebaproportsionaalselt suur. Samal ajal kasvab eakate hooldusvajadus. Koolivõrgu ja kinnisvara tulevik tuleb kokku leppida enne suuri investeeringuid ning muudatused tuleb teha kogukonda kaasates, et vähendada piirkondade vastandumist.
- **Investeerimisvõime on piiratud.** Paljud tegevuskava objektid sõltuvad välistoetustest ning vaid valla eelarvest neid finantseerida pole realistlik. Valla ülesanne on otsida aktiivselt lisarahastust ja kasvatada oma tulubaasi.
- **Energia on nii kulu kui ka võimalus.** Avalike hoonete ja tänavavalgustuse energiatõhusus vähendab püsikulusid, taastuenergia ja taluvustasud aga loovad vallale ja kohalikele kogukondadele uut tulu ja töökohti. Samal ajal tuleb kaitsta elanike huve tööstuse, kaevanduste ja suurte taristuobjektide keskkonnamõjude osas.

Ettevõtlus ja tööhõive

Eesmärk on kujundada Põhja-Pärnumaast ettevõtluseks sobiv ja ettevõtjasõbralik piirkond, kus on head eeldused ettevõtete arenguks, investeringuteks ja uute töökohtade loomiseks. Valla roll on toetada ettevõtluskeskkonna arengut, parandada ettevõtluseks vajalikku taristut ning tugevdada koostööd ettevõtjate, haridusasutuste ja piirkondlike partneritega.

Hetkeolukord

Põhja-Pärnumaa ettevõtluskeskkond on mitmekesine ning tugineb eelkõige põllumajandusele ja metsandusele, töötlevale tööstusele, kaubandusele, ehitusele ning veondusele ja laondusele. Maksu ja Tolliameti 2025. aasta andmetel tegutses vallas 372 ettevõtet, neist 273 olid töötajatega ettevõtted. Kohalikes ettevõtetes deklareeriti 2025. aastal kokku 2010 töötajat ning ettevõtete kogukäive ulatus 242,5 miljoni euroni. Suurima käibega tegevusalad olid hulgi- ja jaekaubandus, põllumajandus, metsandus ja kalapüük ning töötlev tööstus.

Põhja-Pärnumaa ettevõtluskeskkonda iseloomustavad pikaajalise kogemusega kohalikud ettevõtjad, mitmekesine tootmis- ja teenindussektor ning laiema tuntusega ettevõtted ja kaubamärgid. Kohaliku ettevõtluse tugevuseks on näiteks Jaanihanso, mille siidritooted on saavutanud tuntuse ka väljaspool Eestit, ning Mahlametsa kaubamärk, mille mahla- ja käsitöötooted on tuntud üle Eesti ja Baltikumis.

Ettevõtluse arengut toetab Põhja-Pärnumaa hea asukoht ning järjest paranev ühendatus. Via Baltica Tallinna–Pärnu lõigul toimuvad ulatuslikud 2+2 maantee ehitustööd ning 2026.–2027. aastal rajatakse muu hulgas uued neljarajalised lõigud Libatse–Halinga ja Halinga–Kangru piirkonnas. Rail Baltica rajamine loob Põhja-Pärnumaale täiendava kvaliteetse raudteeühenduse: valla territooriumile on kavandatud Kaisma ja Tootsi kohalikud peatused. Rail Baltica Tallinna–Pärnu lõigu valmimist kavandatakse 2032. aastaks ning raudteeühenduse areng loob uusi võimalusi nii inimeste liikumiseks kui ka ettevõtluseks. Eriti oluline on Tootsi peatuse ja selle ümbruse arengupotentsiaal, mis võib toetada piirkonna ettevõtlusalade kasutuselevõttu, tööjõu liikumist ja uute investeringute lisandumist.

Tööhõive seisukohalt on oluline, et ettevõtetes on töökohti rohkem kui üksnes kohaliku tööealise elanikkonna vajadusest lähtudes, kuid ettevõtjate jaoks on jätkuvalt väljakutseks sobiva ja vajaliku kvalifikatsiooniga tööjõu leidmine.

2024. aasta keskmisena oli Põhja-Pärnumaal registreeritud 262 töötut, mis moodustas 3,3 töötut 100 elaniku kohta. Statistikaameti registreeritud töötute statistika põhineb Töötukassa andmetel ning seda tuleb eristada tööjõu-uuringul põhinevast töötuse määrast.

Tööturu arengus on seetõttu oluline pöörata tähelepanu tööjõu oskuste ja ettevõtjate vajaduste paremale ühildamisele, noorte jõudmisele tööturule ning ümber- ja täiendusõppe võimalustele.

Põhja-Pärnumaa ettevõtluse edasise arengu seisukohalt on oluline kasutada ära valla head logistilist asukohta, olemasolevaid ettevõtlus- ja tootmisalasid, taastuvenergeetika ja säästlike energialahenduste arengut ning Rail Baltica ja Via Baltica loodavaid uusi võimalusi. Samal ajal tuleb tegeleda tööjõu kättesaadavuse, investeeringute vähesuse ja ettevõtlusaktiivsuse ebaühtlase arenguga piirkonna eri osades.

Peamised arengusuunad ja tegevused

- **Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlusalade arendamine.** Ettevõtluseks sobivate, sh olemasolevate maa-alade ja tootmispindade kasutuselevõtu toetamine ning ettevõtlustaristu arendamine.
- **Investeeringute ja uute ettevõtete piirkonda toomine.** Valla ettevõtluspotentsiaali aktiivsem tutvustamine ning sobivate investeerimisvõimaluste ja ettevõtluspiirkondade nähtavaks tegemine.
- **Rail Baltica ja Via Baltica võimaluste ärakasutamine.** Paranevate maantee- ja raudteeühenduste sidumine ettevõtlusalade, logistika, tootmise ja teenuste arendamisega, pöörates muu hulgas tähelepanu Tootsi ja Kaisma peatuste piirkondade potentsiaalile.
- **Ettevõtjate, haridusasutuste ja Töötukassa koostöö tugevdamine.** Tööjõuvajaduse ja oskuste parema ühildamise toetamine, sh praktika-, ümberõppe- ja täiendusõppe võimaluste arendamine.
- **Kohalike ettevõtete ja brändide nähtavuse suurendamine.** Kohalike toodete ja teenuste tutvustamine ning ettevõtjate koostöö toetamine, sidudes ettevõtlust turismi, kohaliku toidu, kultuuri ja piirkonna mainekujundusega.
- **Ettevõtluse ja töökohtade areng kogu valla territooriumil.** Ettevõtlusvõimaluste mitmekesistamine ka väljaspool suuremaid keskusi ning kohalike teenuste ja töökohtade säilimise toetamine.

Haridus ja noorsootöö

Haridus- ja noortevaldkonna eesmärk on toetada iga Põhja-Pärnumaa lapse ning noore mitmekülgset arengut just talle sobival moel.

Valdkonna arengut suunab täpsemalt Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava aastani 2040, mille Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu kinnitas 2020. aasta oktoobris.

Hetkeolukord

Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noortevaldkond moodustab terviku, kuhu kuuluvad alusharidus, üldharidus, huviharidus ja noorsootöö. Vallas tegutseb 11 haridusasutust: kaks lasteaeda, kaks lasteaed-algkooli, üks lasteaed-põhikool, kaks põhikooli, üks gümnaasium ning kolm huvikooli. Üldhariduskoolides õpib 720 õpilast. Õpilaste arv on viimase kümne aasta jooksul vähenenud, kuid viimastel aastatel on see stabiliseerunud. Samas näitab rahvastikuproгноos jätkuvat survet haridusvõrgule: kui 2025. aastal alustas esimeses klassis 86 last ja 2026. aastal 71 last, siis 2032. aastaks prognoositakse esimesse klassi vaid 33 last.

Lasteaias käivate laste arv on samuti vähenenud ning 2026. aasta 10. septembri seisuga oli lasteaedades 329 last (aasta varem 394 last). Haridusvõrgu kavandamisel tuleb seetõttu arvestada piirkondlike erinevuste ja muutuvate laste arvudega ning tagada samal ajal hariduse kvaliteet ja kättesaadavus. Õpiränne toimub ka üle vallapiiride: osa Põhja-Pärnumaa lastest kasutab teiste omavalitsuste haridusasutusi ning Põhja-Pärnumaa haridusasutustes õpib ka mujalt pärit lapsi. Üldhariduses on vald viimastel aastatel pigem haridusteenuse ostja rollis.

Õpilaste arvult on pikas vaates jätkusuutlikud eelkõige Vändra Gümnaasium ja Pärnu-Jaagupi Põhikool. Vändra Gümnaasiumi gümnaasiumiosa säilitamine on valla põhimõtteline valik, mis eeldab kvalifitseeritud õpetajate, nõuetekohase õppekeskkonna ja valikainete pakkumise võimekust.

Oluliseks väljakutseks on haridustöötajate järelkasv. Valla lasteaedades ja koolides töötab kokku 196 õpetajat 149 ametikohal ning suur osa töötajatest on üle 50-aastased. Seetõttu on vajalik pöörata senisest suuremat tähelepanu uute õpetajate ja tugispetsialistide leidmisele, töötajate arengule ja töötingimustele.

Üldhariduskoolide töökorraldust ja ressursivajadust on viimastel aastatel suurendanud ka haridusliku erivajadusega õpilaste arvu kasv. Koolid kohandavad õppekorraldust ja klassiruumi, moodustavad vajadusel väikeklasse ning otsivad täiendavat

personali, et tagada lastele vajalik tugi ja sobiv õpikeskkond. See suurendab nii õpetajate kui ka tugispetsialistide töökoormust ning seab täiendavaid nõudmisi koolide ruumidele ja rahalistele ressurssidele.

Huviharidust pakuvad kolm huvikooli, kus õpib kokku 136 last ja noort. Huviharidus täiendab formaalharidust, toetab laste ja noorte huvide ning võimete arengut ning loob võimalusi eneseväljenduseks ja ühistegevuseks. Noorsootööd koordineerib Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskus, mille kolm noortekeskust asuvad Pärnu-Jaagupis, Vändras ja Tootsis. Noortekeskusi külastab keskmiselt 10–30 noort päevas. Noortekeskused pakuvad huvitegevust ja võimalusi noorte omaalgatuseks, korraldavad üritusi ning vahendavad noorteinfot.

Haridusvaldkonnale kulub suurim osa valla eelarvest – üle poole põhitegevuse kuludest. Praegu ei kata riigi palgatoetus õpetajate, juhtide ja tugispetsialistide töötasusid ning vahe tuleb katta valla eelarvest.

Peamised arengusuunad ja tegevused

- **Kohandada haridusvõrku muutuvatele laste ja õpilaste arvudele**, tagades hariduse kvaliteedi, kättesaadavuse ja piirkondliku tasakaalu, leides jätkusuutliku lahenduse gümnaasiumihariduse pakkumiseks ning korraldades koolitranspordi nii, et kõigil õppijatel oleks mugav ligipääs haridusasutustele.
- **Tugevdada haridusliku erivajadusega laste ja noorte toetamise võimekust**, arendades tugispetsialistide teenuseid, väikeklasside ja paindlike õppekorralduslike lahenduste võimalusi ning selleks sobivat ruumi- ja ressursibaasi.
- **Tagada haridustöötajate järelkasv ja areng**, toetades noorte spetsialistide jõudmist valda, töötajate täienduskoolitust, motiveerivat töökeskkonda ja paindliku töökorralduse võimalusi.
- **Tugevdada lasteaedade, koolide, huvikoolide ja noorsootöö koostööd**, et lapse ja noore õpiteekond moodustaks terviku ning formaalne ja mitteformaalne õpe toetaksid teineteist. Selleks tuleb parandada infovahetust, kui laps liigub ühest haridusasutusest teise.
- **Arendada huvihariduse ja huvitegevuse mitmekesisust ja kättesaadavust**, pöörates tähelepanu ka väiksematele piirkondadele ning uutele valdkondadele, mis toetavad laste ja noorte tulevikuoskusi.
- **Arendada noorsootööd noortekeskse ja osalusvõimalusi pakkuva valdkonnana**, suurendades noorte omaalgatust, kaasamist, vabatahtlikku tegevust ja võimalusi kohaliku elu kujundamisel ning toetades noorte vaimset tervist.
- **Arendada haridusasutuste ja noortekeskuste keskkonda tänapäevaste vajaduste järgi**, kasutades olemasolevaid ruume paindlikult ning toetades digipädevuste, loovuse, ettevõtlikkuse ja teiste tulevikuoskuste arengut.
- **Korrastada ja ühtlustada haridusasutuste juhtimist ja majandamist.**
- **Tugevdada koostööd teiste omavalitsuste ja haridusasutustega**, et tagada piirkonna lastele ja noortele võimalikult mitmekesised haridus- ja arenguvõimalused.

Kultuur, sport ja vabaaja veetmise võimalused

Kultuuri-, spordi- ja vabaajavaldkonna eesmärk on hoida elujõulist ja mitmekesist keskkonda, mis tagab võimalused ühiselt tegutseda, liikuda, õppida ja kohtuda võimalikult kodu lähedal.

Hetkeolukord

Põhja-Pärnumaa valla vaba aja veetmise võimalused on mitmekesised ja paiknevad üle kogu valla. Kultuur, sport, huvitegevus, kogukondlik tegevus ning loodus- ja kultuuripärand moodustavad terviku, mis toetab elanike heaolu, aktiivset eluviisi ja kohaliku kogukonna sidusust.

Olulist rolli mängivad seejuures nii professionaalselt korraldatud kultuuri- ja spordisündmused ja ringid kui ka kogukondlikud algatused, seltsid, klubid ja vabatahtlik tegevus.

Põhja-Pärnumaa tugevuseks on vaba aja võimaluste piirkondlik mitmekesisus. Suuremates keskustes on rohkem erinevaid kultuuri- ja sporditeenuseid, samal ajal täidavad väiksemates piirkondades olulist rolli rahvamajad, külakeskused, raamatukogud ja kogukondlikud algatused. Nii moodustub võrgustik, mis aitab hoida aktiivset elu ka väiksemates asulates ning vähendab vajadust liikuda iga tegevuse pärast suurematesse keskustesse.

Kultuur ja kogukonnakeskused

Põhja-Pärnumaa kultuurielu toetub seitsmele rahva-, kultuuri- ja külakeskusele (Pärnu-Jaagupi Rahvamaja, Vändra Kultuurimaja, Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus, Suurejõe Rahvamaja, Vihtra Külakeskus, Kaisma Rahvamaja ja Kadjaste Vabaajakeskus), mis pakuvad võimalusi huvitegevuseks, kultuurisündmusteks, õppimiseks ja kogukondlikuks tegevuseks. Keskuste tegevused ulatuvad rahvatantsust, koorilaulust ja käsitööst kuni näiteringide, kontsertide, koolituste ja erinevate klubiliste tegevusteni.

Kultuurikeskused on olulised kohtumis- ja kogukonnakeskused, eriti väiksemates piirkondades, aidates hoida kohalikke traditsioone, toetada aktiivset eluviisi ja elukestvat õpet ning tuua kokku eri põlvkondi ja huvirühmi. Oluline tugevus on kultuuri- ja spordiasutuste koostöö, mille tulemusel hoitakse vanu ja luuakse uusi traditsioone. Selle heaks näiteks on iga-aastane Põhja-Pärnumaa festival ja uue traditsioonina ellu kutsutav ülevallaline laulu- ja tantsupidu. Valla kultuuripärandit ja identiteeti kannavad ka kogudused ja kirikud, muuseumid ning vaatamisväärsused, näiteks C. R. Jakobsoni Talumuuseum Kurgjal.

Põhja-Pärnumaa Raamatukogu koos kaheksa haruraamatukoguga moodustab kogu valda katva raamatukoguvõrgustiku. Raamatukogud on lisaks traditsioonilistele raamatukoguteenustele aina enam ka olulised kogukonna- ja infokeskused pakkudes võimalusi õppimiseks, digipädevuste arendamiseks, huvitegevuseks ja kooskäimiseks. Raamatukogude stabiilne kasutatavus näitab nende olulist rolli kohaliku elu toetamisel. Eesmärgiks on arendada raamatukogusid aina enam kaasaegsete ja paindlike kogukonnakeskustena, kuhu koonduvad kogukondlik tegevus ja valla pakutavad avalikud teenused.

Kultuurivaldkonna väljakutseks asutuste suur arv ja killustatus ning sellest tulenev hoonete ülalpidamise ja kaasajastamise vajadus. Mitmed hooned vajavad investeeringuid ning ligipääsetavuse ja parkimisvõimaluste parendamist, kuid tööde maht käib valla eelarvele üle jõu. Sageli toetub väiksemates piirkondades ka kogu tegevus väheste eestvedajate ja vabatahtlike panusele, olles seetõttu haavatav.

Sport ja liikumine

Põhja-Pärnumaa vallas on mitmekesised võimalused sportimiseks ja liikumiseks nii sise- kui ka välitingimustes. Olulisemad spordirajatised ja -võimalused paiknevad Pärnu-Jaagupis, Vändras, Tootsis ja Vahenurmes, mida täiendavad väljakud, terviserajad ja muud liikumisvõimalused.

Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus on piirkonna jaoks oluline, sest siin asub valla ainus ujula. Selle kõrval saab kasutada jõusaali ja võimlat ning osaleda erinevates liikumis- ja sporditegevustes. Ujula on oluline kogu valla seisukohalt, sest seal toimuvad ka koolide ujumistunnid.

Vändra piirkonnas ei ole välja kujunenud ühtset spordikompleksi. Elanikel on võimalik kasutada Vändra Kultuurimajas asuvat jõusaali ning välitingimustes pargi discgolfi rada, staadioni ja padeliväljakut. Täiendavaid sportimisvõimalusi pakutakse koostöös Vändra Gümnaasiumiga.

Pärnu-Jaagupi Spordikeskus pakub laia valikut sise- ja välitingimustes sportimiseks ning piirkonna sportimisvõimalusi täiendavad kultuuri- ja spordipargi rajatised.

Vallas tegutseb aktiivne spordiklubide ja -seltside võrgustik, mis pakub treeningu- ja võistlusvõimalusi eri vanuses inimestele ning esindab Põhja-Pärnumaad edukalt ka väljaspool valda.

Ka spordivaldkonnas on üheks väljakutseks jooksvate investeeringute vajadus, mida valla eelarvest katta on keeruline. Samuti napib mõnes piirkonnas liikumisvõimalusi ning eri vanuses inimestele sobivaid lahendusi. Korrastamist vajab ka Vändra pargi ümber koondunud sporditaristu jooksev hooldamine ja arendamine.

Peamised arengusuunad ja tegevused

- **Kaasajastada ja arendada vaba aja veetmise taristut**, lähtudes piirkondlikest vajadustest ning tagades kultuuri-, spordi- ja kogukonnategevuseks sobivad, turvalised ja ligipääsetavad ruumid ning rajatised.
- **Säilitada ja tugevdada piirkondlikku kultuuri- ja spordivõrgustikku**, tagades võimalused osalemiseks nii suuremates keskustes kui ka väiksemates asulates ning vähendades piirkondlikku ebavõrdsust vaba aja võimaluste kättesaadavuses.
- **Arendada kultuuri-, spordi-, haridus- ja noortevaldkonna koostööd**, et kasutada olemasolevaid võimalusi tõhusamalt, pakkuda mitmekesisemaid tegevusi ning kujundada uusi ühiseid sündmusi ja traditsioone.
- **Toetada kogukondlikku aktiivsust ja kohalikke algatusi**, sealhulgas seltside, klubide, ühenduste ja vabatahtlike tegevust, ning suurendada koostööd kohalike ettevõtjatega.
- **Arendada raamatukogusid ja kultuurikeskusi mitmekesisteks kogukonna- ja õpikeskkondadeks**, kus lisaks põhiteenustele on võimalik osaleda huvitegevuses ja täiskasvanuõppes, kasutada digivõimalusi, teha kaugtööd ning korraldada kogukonnaüritusi.
- **Edendada igapäevast liikumist ja tervisesporti**, arendades erinevas vanuses ja erineva võimekusega inimestele sobivaid liikumisvõimalusi, liikumisradu, väljakuid ja spordirajatisi ning toetades spordiklubide ja -seltside tegevust.
- **Hoida ja arendada valla sporditaristut** ning leida lahendusi terviklikumate sportimisvõimaluste arendamiseks piirkondades, kus need praegu puuduvad.
- **Jätkata ülevallaliste sündmuste ja ühiste traditsioonide arendamist**, sealhulgas Põhja-Pärnumaa festivali ja kavandatava ülevallalise laulu- ja tantsupeo kaudu, tugevdades piirkondadevahelist koostööd ja valla ühist identiteeti.

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Sotsiaalhoolekanne on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalami ja muu abi andmise või määramisega seotud toimingute süsteem, eesmärgiga toetada inimese iseseisvat toimetulekut ja töötamist ning aktiivset osalust ühiskonnaelus. Oluline on ka sotsiaalsete probleemide tekkimise või süvenemise ennetamine.

Põhja-Pärnumaal on meie eesmärk tagada iga vallaelaniku igapäevane heaolu ning toetada tema iseseisvat toimetulekut turvalises keskkonnas.

Hetkeseis

Põhja-Pärnumaa valla sotsiaalhoolekande korraldamise eest vastutab vallavalitsuse sotsiaalosakond. Osakonnas töötavad sotsiaaltöö- ja lastekaitse spetsialistid, eestkostespetsialist, noortegarantii tugisüsteemi (NGTS) juhtumikorraldaja ning sotsiaaltöö assistent. Selline töökorraldus võimaldab pakkuda elanikele vajaduspõhist ja asjatundlikku tuge.

Valla elanikele osutavad sotsiaalteenuseid valla enda allasutused (Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskus, Vändra Alevi Hoolekandekeskus ja Tootsi Hooldekodu) või erasektori teenuseosutajad. Peamised valla korraldatud sotsiaalteenused on koduteenus, tugiisiku teenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumi tagamise teenus, täisealise isiku hooldus, psühholoogiline nõustamine ning väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus. Lastekaitsevaldkonnas lisanduvad neile lapsehoiu-, asendushooldus-, järelhooldus-, turvakodu- ja peretugevdusteenused. Lisaks maksab vald isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks nii sissetulekust sõltuvaid kui ka sissetulekust sõltumatuid sotsiaaltoetusi.

Arengukava perioodil seisab vallal kindlasti ees analüüs, kas oma hoolekandeesutusi laiendada või lahendada teenusvajaduse kasv erasektori ja naaberomavalitsuste asutuste baasil.

Esmatasandi tervishoiuteenused on vallas kättesaadavad, kuid nende säilimine eeldab vallalt aktiivset koostööd tervishoiuteenuse osutajatega. Vändras ja Pärnu-Jaagupis asuvad perearstikeskused ning Tootsis perearstipunkt. Nii Vändras, Pärnu-Jaagupis kui ka Tootsis tegutsevad apteegid. Rahvastiku vananedes kasvab esmatasandi arstiabi vajadus ning tõmbekeskustest kaugemal elavate inimeste jaoks on teenuste kättesaadavuse eelduseks toimivad transpordivõimalused.

Suurimaks väljakutseks on sotsiaal- ja tervishoiuteenuste ühtlane tagamine kogu valla territooriumil.

Valdkonna toimimine sõltub pädevatest ja motiveeritud töötajatest, kelle töö on vaimset nõudlik ning keda tuleb väärtustada koolituste, töönoustamise ja konkurentsivõimelise töötasu kaudu.

Sotsiaalvaldkonna kulude osakaal valla eelarves kasvab igal aastal.

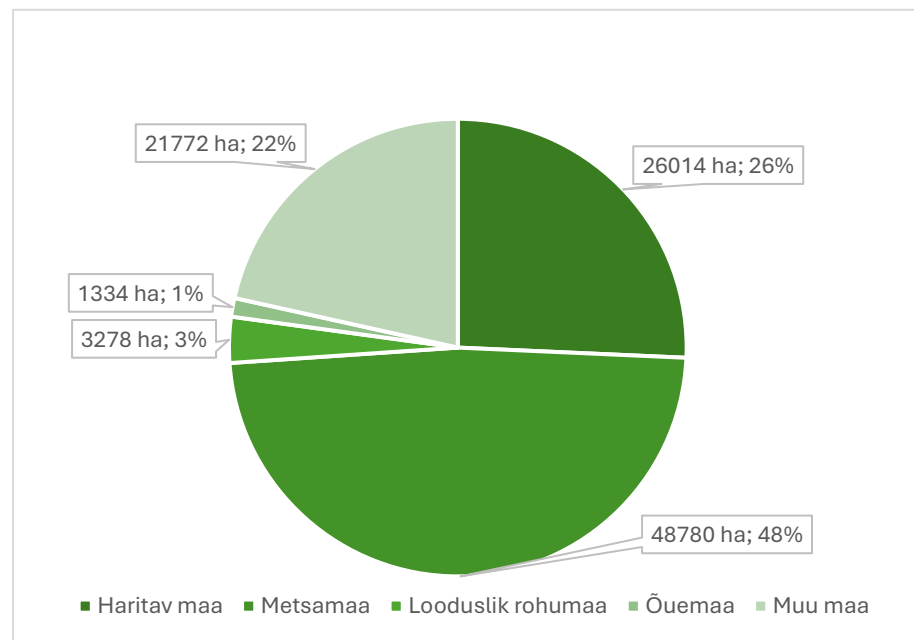
Peamised arengusuunad ja tegevused

- **Arendada ennetavat ja inimesekeskset sotsiaaltööd**, mis toetab elanike füüsilist, vaimset ja psühhosotsiaalset heaolu, keskendudes iseseisva toimetuleku säilitamisele.
- **Tagada sotsiaalteenuste kättesaadavus kogu vallas**, et toetada turvalist ja iseseisvat toimetulekut koduses keskkonnas.
- **Tugevdada lastekaitse- ja peretööd**, keskendudes ennetustegevustele, varajasele märkamisele ja sekkumisele, vanemlike oskuste arendamisele ja tugiteenuste kättesaadavuse parandamisele.
- **Säilitada optimaalne hoolekandeesutuste võrk, korrastada hoolekandeesutuste hooneid ja arendada pakutavaid teenuseid, lähtudes kasvavast teenusvajadusest** ning kvaliteetse ja väärika hoolduse põhimõtetest. Lähiaastatel tuleb läbi viia analüüs valla hoolekandeesutuste laienemise perspektiividest.
- **Arendada valdkondadeülest koostööd tervishoiu-, haridus-, tööturu- ja õiguskaitseasutustega**, et tagada terviklik ja vajaduspõhine tugivõrgustik, parandada teenuste omavahelist lõimitust ning suurendada ennetus- ja sekkumistegevuste tõhusust.
- **Säilitada ja parendada esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavust**, tehes koostööd tervishoiuteenuse osutajatega ning toetades elanike ligipääsu teenustele, sh sobivate transpordilahenduste kaudu.
- **Väärtustada sotsiaalvaldkonnas töötavaid inimesi**, võimaldades spetsialistidele ja hoolekandeesutuste töötajatele konkurentsivõimelist töötasu ja täienduskoolitusi.

Põhja-Pärnumaa keskkond ja maavarad

Eesmärk on hoida ja arendada Põhja-Pärnumaa mitmekesist, turvalist ja kvaliteetset füüsilist elukeskkonda, väärtustades piirkonna loodus- ja maastikupärandit ning kasutades olemasolevaid loodusressursse vastutustundlikult. Oluline on leida tasakaal looduskaitse, elukeskkonna kvaliteedi, majandustegevuse ja piirkonna arengu vahel.

Hetkeolukord

Joonis 3. Maakatastrisse kantud maa kõlvikute lõikes seisuga 14.09.2026

Põhja-Pärnumaa vald on looduskaunis ja mitmekesine piirkond, kus vahelduvad metsad, põllumaad, sood, karstialad ja jõemaastikud. Valla pindala on ligikaudu 1010 km² ning metsamaa ja haritav maa moodustavad kokku ligikaudu 74% territooriumist. 14.09.2026 seisuga oli maakatastris registreeritud 8 924 maaüksust ning maaomandis domineerib eraomand, moodustades 79% valla territooriumist. Riigimaa osakaal on 11% ja munitsipaalmaa osakaal 6%. Valla oluliseks väärtuseks on mitmekesine looduskeskkond: territooriumile jääb osa Soomaa rahvuspargist ning mitmed looduskaitsealad ja väärtuslikud maastikud. Loodusväärtused loovad head eeldused puhkemajanduse, loodusturismi ja keskkonnahariduse arendamiseks. Samal ajal seavad kaitsealad ja rohevõrgustik tingimusi maakasutusele ning ehitus- ja majandustegevusele.

Osaliselt ulatuvad valla territooriumile Taarikõnnu, Avaste, Vahenurme, Mukri ja Lavassaare looduskaitseala. Täielikult asub valla territooriumil Kergu looduskaitseala, osaliselt ulatub valda ka Saarlõhe maastikukaitseala. Vihtra–Suurejõe–Kurgja jõemaastik on määratud maakondliku tähtsusega väärtuslikuks maastikuks. Vallas paikneb ka Kaansoo mesimuraka püsielupaik, mille eesmärk on kaitsta ohustatud liikide elupaiku. Looduskaunistest paikadest väärtavad esiletõstmist Vändra väärtuslik maastik ja Mädara lited, mis on piirkondlikult olulised puhke- ja maastikuväärtused.

18. veebruaril 2020 esitas Eestimaa Looduse Fond Keskkonnaministeeriumile ettepaneku moodustada Kurgja looduskaitseala, mis hõlmaks senise, vananenud kaitsekorraga Kurgja–Linnutaja maastikukaitseala. Kavandatav ala (401,4 ha) sisaldab kaitsealuste liikide leiukohti, loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpidele vastavaid elupaiku ning väriselupaiku. Lisaks ühendab ala olulisi metsi, mis kuuluvad Vahe-Eesti rohekoridori ehk ökosüsteemide vahelise sidususe säilitamise seisukohalt tähtsasse maastikuvõrgustikku.

Valla territooriumil paiknevad mitmed liiva-, kruusa- ja dolokivikarjäärid ning ulatuslikud turbatootmisalad, mis on majanduslikult olulised loodusressursid. Nende kasutamisel on oluline vähendada keskkonnamõjusid ning tagada kaevandatud alade korrastamine. Füüsilise keskkonna arengus tuleb arvestada ka hajaasustuse, taristu, kliimamuutuste ja erinevatest maakasutushuvidest tulenevate vajadustega. Oluline on säilitada Põhja-Pärnumaa looduslik eripära ning kujundada samal ajal turvaline ja atraktiivne elukeskkond.

Turbatootmisala	Pindala (ha)	Vähelagunenud (tuh tonni)	Hästilagunenud (tuh tonni)
Kavasoo turbatootmisala	97,32	89	–
Pööravere turbatootmisala	445,41	1373,011	1463
Lavassaare ja Elbu turbatootmisala	2290,42	1453,176	7212,34
Soosalu turbamaardla	27,81	–	77,0
Oese turbamaardla	50,72	28,0	118,0

Tabel 1. Turbatootmisalad (aktiivse tarbevaruga) Põhja-Pärnumaa vallas

Karjäär	Pindala (ha)	Kaevandata varu (tuh m ³)
Laudaru kruusakarjäär	11,88	48,461 ehituskruus
Aluste kruusakarjäär	1,23	32,0 ehituskruus
Rinnaku III kruusakarjäär	0,84	11,0 täitekruus
Aluste II liivakarjäär	24,01	290 ehitusliiv
Viluvete liivakarjäär	17,46	125 täiteliiv
Sohlu kruusakarjäär	19,00	439 ehitusliiv
Rinnaku kruusakarjäär	4,13	78,0 ehituskruus
Anelema dolokivikarjäär	29,97	434,3 madalam dolokivi + 1353,4 täitedolokivi
Anelema II dolokivikarjäär	9,24	447,1 madalam dolokivi + 164,7 täitedolokivi
Anelema IV dolokivikarjäär	6,39	498 kõrgem dolokivi
Anelema V dolokivikarjäär	3,18	267 täitedolokivi
Pitsalu liivakarjäär	3,61	31 ehituskruus + 49 täiteliiv + 42 täiteliiv
Pitsalu II liivakarjäär	9,96	133 ehituskruus + 242 täiteliiv
Kobra dolokivikarjäär	14,47	2072 madalam dolokivi + 13,8 ehitusliiv + 39,9 ehituskruus
Rinnaku II kruusakarjäär	10,15	71 täitekruus + 24,50 täiteliiv
Vahenurme kruusakarjäär	9,28	200 täitekruus + 84 täiteliiv

Tabel 2. Põhja-Pärnumaa vallas tegutsevad karjäärid

Peamised arengusuunad ja tegevused

- **Loodus- ja maastikuväärtuste hoidmine** ning rohevõrgustiku ja elurikkuse säilitamine.
- **Tasakaalustatud maakasutuse arendamine**, arvestades elamuarenduse, ettevõtluse, põllumajanduse ja looduskaitse vajadusi.
- **Loodusressursside vastutustundlik kasutamine** ning kaevandatud alade korrastamine.
- **Loodusturismi ja puhkevõimaluste arendamine** ning loodusväärtuste parem tutvustamine.
- **Kvaliteetse ja turvalise elukeskkonna kujundamine** kogu valla territooriumil.
- **Keskkonnateadlikkuse ja kogukondliku koostöö suurendamine** looduskeskkonna hoidmisel.

Panus Pärnumaa kliimakava 2030 eesmärkide täitmis

Põhja-Pärnumaa valla eesmärk on panustada Pärnumaa kliimakava 2030 eesmärkide saavutamisse, vähendades kasvuhoonegaaside heidet ning edendades säästlike energialahenduste kasutamist. Kliimasõbraliku arengu kõrval on oluline tagada energiatõhus, turvaline ja elanike vajadustega arvestav elukeskkond.

Hetkeolukord

„Pärnumaa kliimakava 2030“ seab maakonnale eesmärgi toota taastuvenergiat kaks korda rohkem kui maakonnas ise tarbitakse, suurendada energiatõhusust 20% võrra ning edendada prosumerlust ja süsiniku sidumist. Põhja-Pärnumaa vald panustab nende eesmärkide täitmisel eelkõige säästlike energialahenduste arendamise, energiatõhususe suurendamise, säästva liikuvuse, ringmajanduse ja looduslike süsinikusidujate hoidmise kaudu.

Vald on koostöös ettevõtjatega panustanud päikese- ja tuuleenergia arendamisse ning menetlenud kaks biotehase detailplaneeringut (Libatses ja Vaki külas) ning kavandamisel on täiendavad lahendused energia salvestamiseks, biogaasi tootmiseks ning juhitava energiatootmise rajamiseks. Lavassaare sooala taastamine WaterLANDS projekti raames toetab turbaalade taastamist ja süsiniku sidumist.

Energiatõhususe parandamisel on oluline roll koolide, lasteaedade, korterelamute ja munitsipaalhoonete renoveerimisel ning taastuvenergialahenduste kasutuselevõtul. Kliimaeesmärkide täitmist toetavad ka kõnni- ja kergliiklusteede, ühistranspordi ning elektrisõidukite laadimistaristu arendamine. Ringmajanduse edendamisel on fookuses jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutuse võimaluste parandamine ning ringmajandusega tegelevate ettevõtete soodustamine.

Kliimamuutustega kohanemisel pööratakse tähelepanu sademevee lahendustele, rohevõrgustiku säilitamisele ning selle sidususe ja toimivuse parendamisele, samuti kliimariskide teadlikkuse suurendamisele.

Kliimakava eesmärgid ja meetmed integreeritakse valla ruumilisse planeerimisse, sh uude üldplaneeringusse, ja arengutegevustesse, et tagada kliima- ja energialvaldkonna järjepidev ning süsteemne areng.

Peamised arengusuunad ja tegevused

- **Taastuenergia ja energiatõhususe arendamine.** Tuule- ja päikeseenergia, biometaan, energia salvestamise ning teiste taastuenergialahenduste tasakaalustatud arenguks sobivate tingimuste loomine, sh tingimuste määramine uues üldplaneeringus, kokkulepped arendajatega elanikele soodsama elektri saamiseks ning tuuleparkidest otseühenduste loomine tootmisettevõtetele.
- **Energiatõhusad hooned ja kaugküte.** Kooli-, lasteaia-, munitsipaal- ja korterelamute energiatõhususe parandamine, säästlikele kütelahendustele ülemineku toetamine, korteriühistute nõustamine renoveerimisel ning kaugküttesüsteemide ajakohastamine.
- **Säästev liikuvus ja taristu.** Ühistranspordi arendamine, kõnni- ja kergliiklusteede rajamine, sealhulgas ühendused Rail Baltica peatustega, ning elektrisõidukite laadimistaristu laiendamine.
- **Ringmajandus ja ressursitõhusus.** Jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutuse arendamine, jäätmejaamade ja -punktide parendamine ning ringmajanduse ettevõtluse soodustamine.
- **Maakasutus, looduskeskkond ja süsiniku sidumine.** Turbaalade taastamise, rohevõrgustiku säilitamise, toimivuse ja sidususe, samuti looduslike süsinikusidujate hoidmise ning kliimamuutustega arvestava maakasutuse toetamine.
- **Kliimamuutustega kohanemine ja teadlikkuse suurendamine.** Sademevee lahenduste arendamine, kliimariskide ennetamine ning elanike ja kogukondade teadlikkuse suurendamine kliimamuutuste mõjust ja võimalustest nende mõjusid vähendada.

Tegevuskava

FÜÜSILINE INFRASTRUKTUUR JA RUUMILINE PLANEERIMINE						
1. Strateegiline eesmärk: Elukeskkonna säilitamine ja parendamine						
Alaeesmärk 1.1: Korrastatud teedevõrk						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.1.1	Kõnni- ja jalgrattateede ehitamine ning rekonstrueerimine	x	x	x	x	x
1.1.2	Valla teede rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale	x	x	x	x	x
1.1.3	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja uuendamine	x	x	x	x	
1.1.4.	Haridusasutuste ümbruskonna liikluskorralduse ülevaatamine, lahenduste leidmine ja rakendamine	x	x			
Alaeesmärk 1.2: Elanikud on varustatud korraliku joogivee ja kanalisatsiooniga						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.2.1	Pärnjõe RVP rekonstrueerimine					x
1.2.2	Suurejõe RVP rekonstrueerimine					x
1.2.3	Vihtra RVP rekonstrueerimine			x	x	
1.2.4	Kergu ja Kaisma trasside rekonstrueerimine		x		x	
1.2.5	Kadjaste trasside rekonstrueerimine					x
1.2.6	Tootsi trasside rekonstrueerimine	x				
1.2.7	Vändra alev trasside rekonstrueerimine		x			
1.2.8	Pärnu-Jaagupi alev trasside rekonstrueerimine		x	x	x	x
1.2.9	Libatse biopuhasti paigaldamine					x
1.2.10	Vahenurme trasside rekonstrueerimine					x
1.2.11	Vahenurme biopuhasti paigaldamine					x
1.2.12	Tõrdu trasside rekonstrueerimine					x
1.2.13	Sõõrike trasside rekonstrueerimine					x
1.2.14	Hajaasustuse programmis osalemine	x	x	x	x	x
1.2.15	Valla ÜVK kava uuendamine				x	
1.2.16	AS Mako võimalik liitumine teise vee-ettevõttega					x
1.2.17	Kombineeritud (sh lahkvoolsete) ja säästlike sademeveesüsteemide rajamine, rekonstrueerimine ning lahenduste väljatöötamine alevites/külades	x	x	x	x	x
1.2.18	Vändra veetöotlusjaama statsionaarse generaatori paigaldamine		x			

Alaeesmärk 1.3: Korrastatud kinnisvara						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.3.1	Võidula mõisa korrastamine	x	x	x		
1.3.2	Lagunenud hoonete lammutamine	x	x	x	x	x
1.3.3	Valla munitsipaaluruumide remont	x	x	x	x	x
1.3.4	Uute kortermajade (üürimajade) ehitamiseks võimaluste leidmine	x	x	x	x	x
1.3.5	Eraettevõtja toetamine Pärnu-Jaagupi Spordikeskuse tuletoorjeõppetorni rekonstrueerimisel	x	x	x	x	x
1.3.6	Aiamaakruntide väljaostmiseks/ kasutamiseks tingimuste loomine ning protsessi algatamine	x				
1.3.1: Renoveeritud sotsiaalpinnad ja hoolekandetasutused						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.3.1.1	Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskuse sotsiaalpindade renoveerimine	x	x	x	x	x
1.3.1.2	Sotsiaaleluruumide hoone (Vahenurme keskus 3, Vahenurme) välisfassaadi soojustamine ja katuse vahetus	x	x	x	x	x
1.3.1.3	Sotsiaaleluruumide hoone (Vana 31, Väandra) küttesüsteemi rekonstrueerimine ja välisfassaadi soojustamine					x
1.3.1.4	Tootsi Hooldekodus kõndimise raja rajamine ja kaptenikiige soetamine	x	x	x	x	x
1.3.1.5	Väandra alevisse eakatele teenusmaja projekteerimine, ehitamine ja rahastuse leidmine					x
1.3.1.6	Väandra Alevi Hoolekandekeskuse täiendava väljapääsu rajamine siseõue	x				
1.3.2: Renoveeritud kultuuri- ja haridusetasutuste pinnad						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.3.2.1	Väandra Gümnaasiumi juurdeehituse projekteerimine ja ehitamine olemasoleva õpilaskodu asemele	x	x	x	x	
1.3.2.2	Tootsi lasteaia renoveerimine					x
1.3.2.3	Pärnu- Jaagupi Põhikooli projekteerimine ja juurdeehitus	x	x	x	x	
1.3.2.4	Väandra Noortekeskuse renoveerimine					x
1.3.2.5	Tootsi Noortekeskuse ruumide renoveerimine					x
1.3.2.6	Juurikaru Põhikooli renoveerimine					x
1.3.2.7	Kergu Lasteaia-alkkooli ruumide renoveerimine					x
1.3.2.8	Ruumide kohandamine muutunud õpikäsitusel vastavaks (väikeklassid, rühmatööde ruumid)	x	x	x	x	x
1.3.2.9	Välise taristu sh õuesõppe võimaluste tänapäevastamine	x	x	x	x	x
1.3.2.10	Suurejõe Rahvamaja välisfassaadi soojustamine ning siseruumide remondi- ja rekonstrueerimistööd					x

1.3.2.11	Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskuse renoveerimine					x
1.3.2.12	Kaisma rahvamaja remondi- ja rekonstrueerimistööd ning teise korruse väljaehitus					x
1.3.2.13	Pärnu-Jaagupi staadioni rekonstrueerimine ning Vändra multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine Vändra parki	x				
1.3.2.14	Tootsi haruraamatukogu kolimine suurematesse ruumidesse	x				
1.3.2.15	Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses ventilatsiooni ja põrandakütte automaatika uuendamine (juhtimine valvelauda).	x				
1.3.2.16	Viilhall rajamine Pärnu-Jaagupi Spordikeskuse juurde					x
1.3.2.17	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja saali ümberehitus. Lava lammutamine ja asendamine lavamoodulitega			x		
1.3.2.18	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja laiendamine juurdeehituse näol.					x
1.3.2.19	Vändra uue lasteaia kontseptsiooni arutelu algatamine, lahenduste leidmine ja projekteerimine	x	x	x		
1.3.2.20	Haridusasutuste juures olevate mänguväljakute renoveerimine ja rajamine	x	x			
1.3.2.21	Pärnu-Jaagupi Noortekeskuse renoveerimine					x
1.3.2.22	Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskuse hoone sisulise tegevuskontseptsiooni väljatöötamine	x				
Alaeesmärk 1.4: Korrastatud ühistranspordivõrk						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.4.1	Vallasise ühistranspordi kättesaadavuse parandamine (koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega)	x	x	x	x	x
1.4.2	Bussipeatuste ootepaviljonide korrastamine	x	x	x	x	x
1.4.3	Kaisma bussijaama rajamine koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega					x
Alaeesmärk 1.5: Valla keskuste avaliku ruumi väljaarendamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.5.1	Vändra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi alevite selgelt eristuvate keskusväljakute/ peatänavate väljaarendamine					x
1.5.2	Keskustes parkide korrastamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 1.6: Korrastatud ja tähistatud turismiobjektid						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.6.1	Rohetee kontseptsiooni välja töötamine	x				
1.6.2	Kaisma Suurjärve matkaraja arendamine ja mänguväljaku uuendamine	x				

1.6.3	Valda tutvustavate turismikaartide väljatöötamine ja paigaldamine		x			
Alaeesmärk 1.7: Kaunis elukeskkond						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.7.1	Valla üldplaneeringu koostamine	x				
1.7.2.	Heakorrakonkursi "Kaunis kodu" korraldamine	x	x	x	x	x
1.7.3	Kalmistute korrastamine	x	x	x	x	x
1.7.4	Valla poolt hooldatavate haljasalade korrashoiuhanke korraldamine	x				
1.7.5	Moodustatava Mädara luite maastikukaitseala loodusväärtuste säilitamiseks ja eksponeerimiseks vajalike tegevuste tegemine	x				
1.7.6	Mädara luite maastikukaitseala laiendamiseks vajaduse väljaselgitamine	x				
1.7.7	Heakorra teenuste ja korralduse tervikliku lahenduse väljaselgitamine	x				
1.7.8	Vändra alevisse Vändra jõe äärde nõuetekohase ja korrastatud ujumiskoha loomise võimaluste leidmine	x				
Alaeesmärk 1.8: Korraldatud ja keskkonnaohutu jäätmekäitlus						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
1.8.1	Kaisma ja Tootsi jäätmekogumispunkti töö korraldamine	x	x	x	x	x
1.8.2	Valla jäätmekava ülevaatamine ja kaasajastamine	x				
1.8.3	Korraldatud jäätmeveo ja jäätmejaamade ning jäätmepunktide haldamise hanke korraldamine koostöös MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskusega	x	x			
1.8.3	Ringmajanduse teekaartide ajakohastamine	x				
1.8.4	Jäätmete liigiti kogumise ja sorteerimisharjumuse juurutamine elanike seas juurutamine elanike seas	x	x	x	x	x
1.8.5	Ohtlike jäätmete ja eterniidi kogumisringide korraldamine kasutades erinevaid toetusmeetmeid	x	x	x	x	x
1.8.6	Tootsi jäätmepunkti väljaehitamine					x
1.8.7	Koostöö parendamine taaskasutusorganisatsioonidega	x	x	x	x	x
1.8.8	Jäätmejaamade juurde ringmajanduskeskuste loomine toetusmeetmete abil	x	x			

MAJANDUS JA ETTEVÕTLUS						
2. Strateegiline eesmärk: Ettevõtlikkust soodustav keskkond						
Alaeesmärk 2.1: Ettevõtlusalade ning taristu arendamine ja kaasajastamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
2.1.1	Tootsi ettevõtlusalade kontseptsiooni arendamine, planeerimine, projekteerimine ja ehitamine	x	x	x	x	x
2.1.2	Pärnu-Jaagupi piirkonna ettevõtlusala arendamine	x	x			
2.1.2	Põhja-Pärnumaa valla tuuleparkide eriplaneeringu menetlemine	x				
Alaeesmärk 2.2: Ettevõtlikkuse edendamine, koostöösidemetel loomine, valla mainekujundus						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
2.2.1	Ümarlauad piirkonna ettevõtjatega	x	x	x	x	x
2.2.2	Koostöö sõprusvaldadega	x	x	x	x	x
2.2.3	Ettevõtlushariduse edendamine	x	x	x	x	x
2.2.4	Kaasava eelarve rakendamine	x	x	x	x	x
2.2.5	Hooajalisele kaubandusele paremate võimaluste loomine	x	x	x	x	x
2.2.6	Valla turundusstrateegia koostamine ja ülevaatamine		x			
2.2.7	Mainekujunduslike turunduskampaaniate loomine ja elluviimine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 2.3: Väljastpoolt tulevate projektide eelduste ja võimaluste kasutamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
2.3.1	Via Baltica arendusega tekkivate võimaluste kasutamine ettevõtluse arenguks (juurdesõiduteed, muu taristu areng)	x	x	x	x	x
2.3.2	Rail Baltic arendusega tekkivate võimaluste kasutamine	x	x	x	x	x
2.3.3	Eeldused ja valmisolek väljastpoolt tulevates toetusprogrammides osalemiseks	x	x	x	x	x

HARIDUS JA KULTUUR						
3. Strateegiline eesmärk: Kvaliteetne haridus ja mitmekesine vaba aeg						
Alaeesmärk 3.1. Lastest ja õpilastest lähtuv õpikäsitus						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
3.1.1	Üleriigilistes ja rahvusvahelistes programmides osalemine (KiVa, Tervist Edendav Kool, Tervist Edendav Lasteaed, Erasmus+, Hooliv kool, Nord+, Liikumakutsuv Kool, Sport kooli)	x	x	x	x	x
3.1.2	Huvitegevuse mitmekesistamine ning formaal- ja mitteformaalõppe sidumine	x	x	x	x	x
3.1.3	Haridusliku erivajadusega laste ja noorte toetamise võimekuse	x	x	x	x	x

	tugevdamine (tugispetsialistid, väikeklassid, paindlik õppekorraldus)					
3.1.4	Lapse arengu hindamise rakendamine koolieelsestes lasteasutustes	x	x	x	x	x
3.1.5	Noorsootöö võrgustiku, NEET noorte teenuste ja Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskuse arendamine	x	x	x	x	x
3.1.6	Noorte vaimse tervise toetamine läbi erinevate tegevuste	x	x	x	x	x
3.1.7	Noorte kaasamise strateegia välja töötamine, noortevolikogu väljatöötamine ning rakendamine		x			
3.1.8	Noorteprogrammide rakendamine ja projektilaagrite korraldamine noorte ettevõtlikkuse arendamiseks	x	x	x	x	x
3.1.9	Õpilaste tunnustamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 3.2. Innustunud ja pädevate inimeste hoidmine haridus-, noorsootöö- ja kultuurivaldkonnas						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
3.2.1	Töötajate motivatsioonipaketi arendamine (ametikorter, sisseelamistoetus, stipendium õpetajakoolituse eriala üliõpilastele, õpetaja ja tugispetsialisti toetus jms.)	x	x	x	x	x
3.2.2	Töötajate tunnustamine, tunnustusürituste korraldamine	x	x	x	x	x
3.2.3	Töötajate täienduskoolituse ja supervisiooni rakendamine	x	x	x	x	x
3.2.4	Noorsoo- ja kultuuritöötajate konkurentsivõimeline töötasu tagamine ja sidumine kutsestandardiga	x				
3.2.5	Noorte vabatahtliku töö tunnustamine ja motiveerimine	x	x	x	x	x
3.2.6	Koolijuhtide atesteerimine	x	x	x		
3.2.7	Haridusasutuste juhtimise ja majandamise korrastamine ja ühtlustamine	x	x			
3.2.8.	Kultuuri- ja spordiasutuste juhtimise ja majandamise korrastamine ja ühtlustamine		x	x		
Alaeesmärk 3.3. Tänapäevastele ootustele vastava keskkonnaga tasakaalus haridus- ja kultuuriasutuste võrgu kujundamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
3.3.1	Haridus- ja koolivõrgu ümberkorraldamine vastavalt elanike arvule, paiknemisele ja riiklikule rahastusele.	x	x	x	x	x
3.3.2	Jätkusuutliku lahenduse leidmine gümnaasiumihariduse pakkumiseks Vändras			x	x	x
3.3.3	Mobiilse huvitegevuse arendamine väiksemates piirkondades vastavalt vajadusele	x	x	x	x	x
3.3.4	Vändra Gümnaasiumi ja Muusika- ja Kunstikooli C-korpuse renoveerimine		x	x	x	
3.3.5	Pärnu-Jaagupi Põhikooli ja Muusikakooli 3. korruse ehitus		x	x	x	

3.3.6	Pärnu-Jaagupi staadioni renoveerimine	x	x			
3.3.7	Vändra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi lasteadeade mänguväljakute uuendamine	x	x			
3.3.8	Koostöö arendamine teiste omavalitsustega (sh välismaiste sõprusvaldade) laste ja noorte haridus- ja arenguvõimaluste mitmekesistamiseks	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 3.4. Kultuuri- ja vabaajavõimalused on mitmekesised, kodu lähedal ning vastavad elanike ootustele ja vajadustele						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
3.4.1	Libatse haruraamatukogu ümberkolimine	x				
3.4.2	Raamatukogude ruumide, sisustuse ja IT-vahendite kaasajastamine	x	x	x	x	x
3.4.3	Raamatukogude kujundamine kogukonnakeskusteks (elukestev õpe, kaugtöökohad, koduloolise materjali säilitamine ja eksponeerimine)	x	x	x	x	x
3.4.4	Avalike teenuste (sh turismiinfopunktide) arendamine raamatukogudes	x	x	x	x	x
3.4.5	Liikumis- ja puhkevõimaluste avardamine avalikus ruumis (mänguväljakud, pingid, valgustus, väljõusaalid jms)	x	x	X	x	x
3.4.6	Vändra pargi terviklik arendamine ja liikumis- ning sportimisvõimaluste laiendamine	x	x	x		
3.4.7	Pärnu-Jaagupi kultuuri- ja spordipargi arendamine	x	X	x	x	x
3.4.8	Kultuuri- ja spordikeskuste ligipääsetavuse parendamine.		x			
3.4.9	Kultuuri- ja külakeskuste parkimisvõimaluste ja ligipääsuteede parandamine Kadjastes, Kaismaal, Suurejõel ja Pärnu-Jaagupis				X	x
3.4.10	Pärnjõe kooliaia rekonstrueerimine külaplatsiks (pingid, lauad, tantsuplats, valgustus, elekter)					x
3.4.11	Pärnu-Jaagupi rahvamaja lava renoveerimine			X		
3.4.12	Vändra Kultuurimaja renoveerimine					x
3.4.13	Pärnu-Jaagupisse kohaliku tuletõrje ajaloomuuseumi rajamine koos ajaloolistele tuletõrjesõidukitele mõeldud garaažiga	x	x	X	x	x
3.4.14	Eraettevõtjate kaasamine Eesti turbamuuseumi ja teemakeskuse rajamisel endise Tootsi Briketivabrikusse	x	x	X	x	x
3.4.15	Seltside, klubide, kogukondlike algatuste ja vabatahtliku tegevuse toetamine ning kultuuri-, spordi-, haridus- ja noortevaldkonna ühistegevuste arendamine					

3.4.16	Tootsi laululava rajamise III etapi tegevuste teostamine		x	x		
3.4.17	Põhja-Pärnumaa festivali ja ülevallalise laulu- ja tantsupeo korraldamine	x	x	x	x	X

SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID						
4. Strateegiline eesmärk: Kvaliteetne ja optimaalne sotsiaal- ja tervishoiuteenuste võrgustik						
Alaeesmärk 4.1. Elanike füüsilise, vaimse ja psühhosotsiaalse heaolu ning iseseisva toimetuleku toetamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
4.1.1	Sihtrühmaspetsiifiliste (erivajadusega inimesed, eakad, lapsed, pered) sotsiaalteenuste arendamine ja teenusteühtlane tagamine kogu valla territooriumil	x	x	x	x	x
4.1.2	Jätkuv ennetustöö (erinevate sihtgruppide abivajaduse märkamine, sekkumine, koolituste ja teabepäevade korraldamine, infomaterjalide jagamine)	x	x	x	x	x
4.1.3	Projektis "Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli piloteerimine kohalikes omavalitsustes" osalemine	x				
4.1.4	Projektis „Kodud tuleohutuks“ osalemine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 4.2. Sotsiaalvaldkonnas töötavate inimeste väärtustamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
4.2.1	Vabatahtlike ja praktikahuviliste kaasamine valdkonna parendamiseks	x	x	x	x	x
4.2.2	Täiendus- ja motivatsioonikoolitused sotsiaalvaldkonna spetsialistidele ja asutuste töötajatele	x	x	x	x	x
4.2.3	Sotsiaalvaldkonna spetsialistidele ja valla hoolekandeasutuste personalile järjepideva supervisiooni (töönõustamise) võimaldamine	x	x	x	x	x
4.2.4	Sotsiaalvaldkonna töötajatele konkurentsivõimelise töötasu tagamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 4.3. Eakate ja erivajadustega inimeste teenuste arendamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
4.3.1	Olemasoleva hoolekandeasutuste võrgu säilitamine ning teenuste ja keskkonna kaasajastamine	x	x	x	x	x
4.3.2	Õöpäevaringse üldhooldusteenuse vajaduse ja hoolekandeasutuste arendamise analüüs (valla asutuste laiendamine või koostöö erasektori ja naaberomavalitsustega)	x	x			
4.3.3	Kodus elamist toetavate teenuste (koduteenus, tugiisiku teenus, päevakeskuse teenused, häirenuputeenus jm nutikad digilahendused jms) arendamine, et eakad ja erivajadustega inimesed saaksid kauem iseseisvalt kodus elada	x	x	x	x	x

Alaeesmärk 4.4. Lastega perede toetamine ning vajaduspõhiste teenuste pakkumine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
4.4.1	Vanemlike oskusi arendavate teenuste kättesaadavuse võimaldamine (koolitusprogrammid, tugigrupid jms)	x	x	x	x	x
4.4.2	Tugevdada valdkonnasisest ja valdkondadeülest koostööd tervishoiu-, haridus-, tööturu- ja õiguskaitseasutustega, et tagada terviklik tugivõrgustik ning toetada võrgustikuliikmete pädevuste arendamist koolituste kaudu.	x	x	x	x	x
4.4.3	Lastekaitsetöös varajase märkamise ja sekkumise tugevdamine ning toetavate teenuste kättesaadavuse tagamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 4.5. Esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse säilitamine ja parendamine						
Nr.	Tegevus	2027	2028	2029	2030	2031+
4.5.1	Koostöö tervishoiuteenuste osutajatega esmatasandi tervishoiuteenuste ja perearstiabi säilitamiseks Vändras, Pärnu-Jaagupis ja Tootsis	x	x	x	x	x
4.5.2	Esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse parendamiseks elanikele sobivate liikumisvõimaluste (transpordi) tagamine	x	x	x	x	x

Põhja-Pärnumaa valla investeeringud 2027-2030

Tegevus	2027	2028	2029	2030	Kokku
Investeeringud elanikkonna kaitsesse sh toetustest	25 000 € 10 000 €	25 000 € 10 000 €	25 000 € 10 000 €	25 000 € 10 000 €	100 000 € 40 000 €
Tootsi Kesk ja Jaama tn renoveerimine ning kergliiklustee rajamine Rail Balticu terminalini sh toetustest	384 985 € 200 000 €	577 477 € 300 000 €			962 462 € 500 000 €
Vändra Vana tn. liiklusohutus haridusasutuste ümbruses	75 000 €	75 000 €			150 000 €
Pärnu-Jaagupi Pärnu mnt äärsete kõnni- ja kergliiklusteede projekteerimine ja ehitamine		50 000 €	450 000 €		500 000 €
Vallateede rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale	375 000 €	375 000 €	375 000 €	375 000 €	1 500 000 €
Vändra pargi renoveerimine sh toetustest	70 000 € 40 000 €				70 000 € 40 000 €
Hajaasustusprogrammi toetused sh toetustest	90 000 € 45 000 €	90 000 € 45 000 €	90 000 € 45 000 €	90 000 € 45 000 €	360 000 € 180 000 €
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja uuendamine	75 000 €	75 000 €	75 000 €	75 000 €	300 000 €
Raamatukogude ruumide kaasajastamine	50 000 €	25 000 €	25 000 €	25 000 €	125 000 €
Muinsuskaitse Vöidula mõisa renoveerimine	25 000 €	50 000 €	25 000 €		100 000 €
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja lava			50 000 €		50 000 €
Kaasav eelarve	25 000 €	30 000 €	30 000 €	30 000 €	115 000 €
Tootsi kooli staadioni viimased tööd	35 000 €				35 000 €
Pärnu-Jaagupi staadioni rekonstrueerimine	450 000 €				450 000 €
Vändra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi lasteaedade mänguväljakud	20 000 €	45 000 €			65 000 €
Vändra Gümnaasiumi juurdeehitus (C-korpus) sh toetustest	75 000 €	75 000 €	2 000 000 € 1 380 000 €	2 000 000 € 1 380 000 €	4 150 000 € 2 760 000 €
Pärnu-Jaagupi Põhikooli juurdeehitus (3. korrus) sh toetustest	40 000 €	40 000 €	725 000 € 225 000 €		805 000 € 225 000 €
Vändra Hoolekandekeskuse lifti rajamine	70 000 €				70 000 €
Sotsiaalpindade renoveerimine	40 000 €	40 000 €	40 000 €	40 000 €	160 000 €
KOKKU sh toetustest	1 924 985 € 295 000 €	1 572 477 € 355 000 €	3 910 000 € 1 660 000 €	2 660 000 € 1 435 000 €	10 067 462 € 3 745 000 €